

KUTSESTANDARD

Raudtee defektoskoopia operaator, tase 3

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Raudtee defektoskoopia operaator, tase 3	3

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Raudtee defektoskoopia operaator, tase 3 töö eesmärk on ennetada rööpmestikul tekkida võivad liiklusohutlikke olukordi, kasutades selleks visuaalset kontrollimist ja mittepurustava meetodiga (ultraheli-, magnet- ja värvimeetod) defektoskopeerimist.</p> <p>Raudtee defektoskoopia operaator, tase 3 on oskustöötaja, kes töötab üldjuhul meeskonna liikmena vastavalt etteantud juhistele. Ta korraldab oma tegevust ja kohandab oma käitumist vastavalt olukorrale ning vastutab enda tööülesannete täitmise eest.</p> <p>Raudtee defektoskoopia operaatori töö toimub üldjuhul välitingimustes nii päevasel kui ka öisel ajal. Töökeskkond on kõrgendatud ohuga töökoht raudteel, sealjuures töötamine ebatasasel pinnal ja erinevates ilmastikuoludes. Seetõttu on raudtee defektoskoopia operaatori töös vajalik hea füüsiline tervis ja keskkonnataluvus, ta peab järgima tööeeskirju, tervisekaitse- ja ohutusnõudeid, kasutama töö iseloomule ja ilmastikule vastavat hästimärgatavat tööriietust ning isikukaitsevahendeid. Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada raudteeohutust mõjutava juhtumi või tööõnnetuse.</p> <p>Kohustuslik on läbida tööle asumisele eelnev ja perioodiline raudteetöötaja tervisekontroll.</p> <p>Raudtee defektoskoopia operaatori põhilisteks töövahenditeks on defektoskoobid (ultraheli-, magnet- ja värvidefektoskoop) ning side- ja signaalvahendid (nt lipud, pasunad jm).</p> <p>Raudtee defektoskopeerimise kutsealal on kaks kutset.</p> <p>Raudtee defektoskoopia operaator, tase 3 on oskustöötaja, kelle tööks on rööpmestiku visuaalne kontrollimine ning ultraheli-, magnet- ja värvimeetodil defektoskopeerimine.</p> <p>Raudtee defektoskoopia operaator, tase 4 on spetsialist, kes korraldab meeskonna tööd, juhendab madalama kutsetasemega raudtee defektoskoopia operaatoreid ja kontrollib tehtud töö tulemust.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1. Töö planeerimine ja korraldamine rööpmestiku defektoskopeerimisel</p> <p>A.2.2. Defektoskoopiaseadmete korrasoleku kontrollimine ja hooldamine rööpmestiku defektoskopeerimisel</p> <p>A.2.3. Rööbastee ja pöörmete visuaalne kontrollimine ja defektoskopeerimine</p> <p>A.2.4. Liikluskorralduste täitmine</p>
A.3 Kutsealane ettevalmistus
<p>Tavaliselt töötavad 3. taseme raudtee defektoskoopia operaatorina inimesed, kellel on vähemalt põhiharidus ja kes on läbinud erialase väljaõppe tööandja juures (vt ka B.1).</p>
A.4 Enamlevinud ametinimetused
<p>Raudtee defektoskoopia operaator, rööpmestiku spetsialist.</p>

A.5 Reguleerimised kutsealal tegutsemiseks

Raudtee defektoskoopia operaatorina töötamiseks on nõutud kutsetunnistus vastavalt raudteeseadusele.

A.6 Tulevikuoskused

Teave oskuste ja trendide kohta, mille tähtsus valdkonnas kasvab.

Transpordi ja liikuvuse arengukavas on raudteetranspordile seatud eesmärk tõsta raudteel sõidukiiruseid, ohutust ning luua uusi ühendusi ja suunata nii reisi- kui ka kaubaliiklust maanteelt raudteele. Sellega kaasnev raudteeveeremi, raudtee hooldus- ja remonditehnika ning mõõteseadmete areng nõuab raudtee defektoskoopia operaatorilt senisest paremaid spetsiifilisi teadmisi (sh digioskusi) masinate ja seadmete tundmisel ning nende kasutamisel.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Raudtee defektoskoopia operaator, tase 3 kutsestandard koosneb üldoskustest ja kompetentsidest. Kutse taotlemisel tuleb tõendada üldoskused B.2 ja kohustuslikud kompetentsid B.3.1-B.3.4.

Kvalifikatsiooninõuded haridusele ja töökogemusele

Nõuded kutse taotlemisel

1. Vähemalt põhiharidus
2. Läbitud vähemalt 3-kuuline erialane väljaõpe töökohal

Nõuded kutse taastõendamisel

1. Sama taseme kehtiv või mitte rohkem 2 aastat tagasi kehtivuse kaotanud kutse
2. Läbitud täienduskoolitus

Kutse andmise korraldamine on reguleeritud raudteetranspordi kutseala kutse andmise korras.

B.2 Raudtee defektoskoopia operaator, tase 3 üldoskused

1. Järgib raudteetranspordi töö ja liikluse korraldamise põhimõtteid oma kutsetaseme piires.
2. Järgib oma töös kõikide asjakohaste standardite, juhendite ja õigusaktide nõudeid.
3. Oskab rakendada töötervishoiu reeglite kohaseid ohutusvõtteid; rakendab tööd soodustavaid ja tervist säästvaid asendeid ja töövõtteid tööülesannete täitmisel.
4. Järgib tööohutusnõudeid (sh kasutab isikukaitsevahendeid) töö planeerimisel, töökoha ettevalmistamisel, töö käigus ja töökoha korrastamisel ning arvestab teiste inimeste ja keskkonnaga enda ümber, vältimaks tööõnnetusi raudteel.
5. Hoiab puhtust ja korda ning kasutab teiste inimeste, organisatsiooni, ühiskonna ja loodusvarasid (töokoht, materjalid, seadmed, jm) hoolivalt ja otstarbekalt; sorteerib jäätmed, juhindudes taaskasutusest ja järgides jäätmekäitluseeskirja nõudeid.
6. Katkestab töö tervisele, tehnikale, liiklusele või keskkonnale ohtliku olukorra tekkides; teavitab koheselt vastavalt nõuetele.
7. Annab õnnetuses osalenule, vigastatule, terviserikkega inimesele või muul moel kannatanule esmast abi kuni arsti saabumiseni.
8. Oskab märgata potentsiaalset probleemi ja hinnata võimalusi ning strateegiaid sellele lahenduse leidmiseks.
9. Oskab kollektiivi vajadustega ning ühise eesmärgiga arvestada ning teistega ülesannete täitmiseks koostööd teha.
10. Osaleb erialastes aruteludes oma kompetentsuse piires.
11. Osaleb kutsealases täiendusõppes; rakendab õpitut oma töös.
12. Valdab eesti keelt tööks vajalikul tasemel.
13. Mõistab ja kasutab tööks vajalikke digitaalseid süsteeme, tööriistu ja rakendusi ning töötleb digitaalset teavet algtasemel kasutaja tasemel (vt lisa 1).

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Töö planeerimine rööpmestiku defektoskopeerimisel	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teeb endale selgeks tööülesande sisu ja eesmärgi, juhindudes etteantud tööplaanist ja rööbaste defektoskopeerimisele spetsialiseerunud kõrgema kutsetasemega raudtee defektoskoopia operaatori juhistest. 2. Varustab end vajalike töövahenditega ja kontrollib nende korrasolekut, juhindudes organisatsioonis kehtestatud nõuetest. 3. Tagab oma tööks vajalike töökorras seadmete ja vahendite olemasolu, juhindudes organisatsioonis kehtestatud nõuetest. 	
B.3.2 Defektoskoopiaseadmete korrasoleku kontrollimine ja hooldamine rööpmestiku defektoskopeerimisel	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollib defektoskoopiaseadmete kalibreeritust, kasutades etaloni ja tehes kindlaks aparadi näidu õigsuse ning juhindudes seadme kasutusjuhendi nõuetest. 2. Kontrollib defektoskoopiaseadmete korrasolekut ning valmistab need ette tööks, juhindudes seadme kasutusjuhendi nõuetest. 3. Hindab defektoskoopiaseadmete hoolduse või remondi vajadust, juhindudes seadme töökindlusest, visuaalse vaatluse tulemustest, seadme näitudest ning organisatsioonis kehtestatud nõuetest. 4. Puhastab defektoskoopiaseadmed, kasutades asjakohaseid puhastusvahendeid ja juhindudes seadmete valmistajatehase nõuetest. 5. Paneb akud laadima, korrastab juhtmed ja otsijad ja tagab külmumisvastase vedeliku nõuetekohase säilitamise vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele. 	
B.3.3 Rööbaste ja pöörmete visuaalne kontrollimine ja defektoskopeerimine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollib rööpaid visuaalselt, kasutades abivahendeid (nt peegleid, taskulamp, kontrollkaamerat, luupi, vedruhaamrit, joonlauda). 2. Defektoskopeerib rööpaid ultraheli- või magnetdefektoskoobiga, lubatud parameetritest suurema näidu puhul teostab täpsustava otsingu, määrates defekti ulatuse ja markeerides defekti vastavalt juhendi nõuetele; koostab defektoskopeeritud rööbaste defektide kohta aktid, edastades need rööbaste defektoskopeerimisele spetsialiseerunud kõrgema kutsetasemega raudtee defektoskoopia operaatorile; teavitab rööbastees avastatud ohtlikest riketest ja teravdefektsetest rööbastest vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele. 3. Kontrollib pöörmeid visuaalselt, kasutades abivahendeid (nt peegleid, taskulamp, kontrollkaamerat, luupi, vedruhaamrit, joonlauda), määrates defekti ulatuse ja markeerides defekti vastavalt juhendi nõuetele; koostab avastatud defektide kohta aktid, edastab need rööbaste defektoskopeerimisele spetsialiseerunud kõrgema kutsetasemega raudtee defektoskoopia operaatorile ning teavitab rööbastees avastatud ohtlikest riketest ja teravdefektsetest rööbastest vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele. 4. Defektoskopeerib pöörmeid, lubatud parameetritest suurema näidu puhul teostab täpsustava otsingu, määrates defekti ulatuse ja markeerides defekti vastavalt juhendi nõuetele; koostab defektide kohta aktid, edastab need rööbaste defektoskopeerimisele spetsialiseerunud kõrgema kutsetasemega raudtee defektoskoopia operaatorile; teavitab rööbastees avastatud ohtlikest riketest, teravdefektsetest rööbastest, liikluse sulgemise ja rongide sõidukiiruse piiramise vajadusest vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele. 	
B.3.4 Liikluskorralduste täitmine	EKR tase 3
<p>Tegevusnäitajad</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollib side- ja signaalvahendite olemasolu ning kasutab neid oma töös vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele ja rongiliikluse korraldamise põhimõtetele. 2. Teavitab liiklusohhtlikust olukorrast (nt rööpamurd, rööpaluku katkemine, teeväljavise, muldkeha ärauhumine) vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele ja rongiliikluse korraldamise põhimõtetele. 3. Kontrollib rööpakinnitusi, -pilusid ja vajumeid, teatades tulemustest vastavalt organisatsioonis kehtestatud nõuetele ja rongiliikluse korraldamise põhimõtetele. 	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	12-03112023-2.5/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Indrek Kaliste, Leonhard Weiss OÜ Rein Ljäkin, AS Eesti Raudtee Tavo Sarnik, Go Track OÜ Moonika Siniällik, Edelaraudtee AS Meeri Sõerd, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet Tarvi Viisalu, AS Eesti Raudtee Peep Õim, SA Raudteekutsed
3. Kutsestandardi kinnitaja	Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	27
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	03.11.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	02.11.2028
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7231 Mootorsõidukimehaanikud ja -lukksepad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	3
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Defectoscopy Operator, EstQF Level 3
Vene keeles	Оператор по дефектоскопии
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	